

Григораш С. Ю.,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ІНТЕГРАЦІЇ СФЕР ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ РІЗНИХ ФОРМАХ ОБ'ЄДНАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Об'єднання корпоративних промислових підприємств є стратегічним кроком, який часто призводить до інтеграції сфер господарської діяльності. Цей процес може мати різні форми, такі як злиття, поглинання, альянси та інші. При цьому важливо розуміти, що кожна з цих форм має свої унікальні особливості та вплив на економічну та соціальну сфери.

У зв'язку з цим, порівняльний аналіз спрямований на дослідження різних форм об'єднання корпоративних промислових підприємств та їх вплив на інтеграцію сфер господарської діяльності. Важливим є розкриття переваг, недоліків та ключових аспектів кожної форми об'єднання, а також їх впливу на розвиток ринкових відносин, конкурентну боротьбу, споживчі властивості товарів, робіт чи послуг, а також соціальні аспекти.

Для досягнення цієї мети розглянемо різні аспекти об'єднання, такі як фінансові, стратегічні, технологічні, юридичні та соціокультурні. Дослідження цих аспектів дозволить нам отримати більш глибоке розуміння процесу об'єднання корпоративних промислових підприємств та його впливу на інтеграцію сфер господарської діяльності.

Крім того, зможемо аналізувати приклади успішних та неуспішних об'єднань у різних галузях економіки для підтвердження та узагальнення отриманих результатів. Тому даний порівняльний аналіз буде важливим для практиків у галузі управління, інвесторів, а також для прийняття стратегічних рішень на різних рівнях управління.

Порівняльний аналіз інтеграції сфер господарської діяльності при різних формах об'єднання корпоративних промислових підприємств є складним завданням, оскільки ефективність і результати залежать від багатьох факторів, таких як цілі об'єднання, характер галузі, ринкова конкуренція, економічна політика тощо. Однак, можна провести деякі загальні порівняльні аналізи на рівні спільних тенденцій та підходів до об'єднання.

Форма власності та контроль за об'єднанням: у публічних компаніях, що торгують на біржі, об'єднання може здійснюватися за допомогою покупки акцій або злиття компаній. Приватні компанії частіше використовують стратегії злиття та поглинання для об'єднання.

Стратегічні цілі: деякі об'єднання спрямовані на розширення ринків, інші – на оптимізацію виробництва або зменшення конкуренції. Залежно від цілей, об'єднання може приводити до створення синергії або, навпаки, може мати обмежений ефект.

Інтеграція операцій та ланцюжків постачання: певні об'єднання можуть включати інтеграцію операцій та ланцюжків постачання для підвищення ефективності та зниження витрат.

Культурні аспекти: успішна інтеграція також залежить від того, наскільки схожі корпоративні культури компаній, що об'єднуються або як вони вміють пристосуватися до нового корпоративного середовища.

Ефективність управління: об'єднання може призвести до зростання або зменшення ефективності управління в залежності від того, наскільки добре забезпечується інтеграція та раціоналізація бізнес-процесів.

Ризики та виклики: кожна форма об'єднання має свої ризики і виклики, такі як юридичні обмеження, фінансові труднощі, опір з боку працівників тощо.

Фінансові аспекти: при різних формах об'єднання корпоративних промислових підприємств можуть мати різні фінансові наслідки. Наприклад, злиття може вимагати значних вкладень на початкових етапах, тоді як поглинання може призвести до виникнення більш великої корпорації зі значними фінансовими можливостями.

Правові аспекти: різні форми об'єднання підприємств можуть мати різний правовий статус і вимоги. Наприклад, злиття може потребувати затвердження антимонопольних органів, тоді як поглинання може бути більш простим з юридичної точки зору.

Технологічні інтеграції: залежно від характеру діяльності компаній, об'єднання може вимагати інтеграції технологічних систем та інфраструктури, що може бути складним процесом.

Вплив на ринок і конкуренцію: об'єднання корпоративних промислових підприємств може значно вплинути на ринок та конкуренцію в галузі. Наприклад, концентрація власності може створити монополістичні умови, або ж, навпаки, підвищити конкуренцію завдяки виникненню більш потужного гравця.

Вплив на споживачів та інвесторів: об'єднання також може мати важливий вплив на споживачів товарів і послуг, а також на інвесторів у залежності від того, як зміниться діяльність та стратегія новоствореної компанії.

Подальший розвиток та стратегічне планування: після об'єднання важливо розробити стратегічний план подальшого розвитку, який враховує спільні цілі та завдання об'єднаних компаній і спрямований на досягнення максимальних синергетичних ефектів.

Ці та деякі інші аспекти допоможуть розглянути об'єднання корпоративних промислових підприємств з більш широкого ракурсу та зрозуміти їх вплив на інтеграцію сфер господарської діяльності (табл.).

Підсумовуючи порівняльний аналіз інтеграції сфер господарської діяльності при різних формах об'єднання корпоративних промислових підприємств, можна зробити декілька основних висновків: форма об'єднання має значний вплив на ефективність та результати інтеграції (наприклад, злиття може створити новий гравця на ринку зі значними фінансовими ресурсами, тоді як поглинання може призвести до зростання ринкової концентрації і зменшення конкуренції); важливою складовою успішної інтеграції є розуміння та управління фінансовими, стратегічними, технологічними, правовими та соціокультурними

аспектами процесу; практичні приклади успішних та неуспішних об'єднань можуть служити важливими джерелами уроків та рекомендацій для майбутніх стратегічних рішень; об'єднання корпоративних промислових підприємств може мати великий вплив на ринок, конкуренцію, споживачів та інвесторів, тому важливо проводити детальний аналіз і оцінку перед прийняттям рішення про об'єднання.

Таблиця

Порівняльний аналіз інтеграції сфер діяльності при різних формах об'єднання корпоративних промислових підприємств

Форми інтеграції	Виробництво	Маркетинг, збут	Фінанси	Облік	Бізнес-планування
Концерн	Тісне співробітництво	Спільний збут	Тісні зв'язки, спільна участь у капіталі	Юридично-самостійні підприємства, але облік єдиний	Спільне планування усієї діяльності
Конгломерат	Самостійне виробництво у кожному з підрозділів	Окремий збут кожного з продуктів	Єдиний фінансовий контроль	Юридично-самостійні підприємства, але облік єдиний	Досить самостійне, але з елементами контролю
Консорціум	Самостійне виробництво у кожному підприємстві	Самостійний збут продукції	Самостійні фінанси	Юридично самостійні підприємства з відокремленим обліком	Узгоджене планування для досягнення певних спільних цілей
Синдикат	Відокремлене виробництво	Спільний збут однакової продукції	Самостійні фінанси	Юридично самостійні підприємства з відокремленим обліком	Узгоджене планування питань, пов'язаних зі збутом продукції
Асоціація	Відокремлене виробництво	Самостійний збут продукції, можуть мати місце деякі рекомендації	Самостійні фінанси	Юридично самостійні підприємства з відокремленим обліком	Узгоджене планування, яке носить рекомендаційний характер
Пул	Самостійне виробництво, але норми витрат встановлюються з центру	Самостійний збут продукції	Прибуток надходить у загальний фонд і потім розподіляється	Юридично самостійні підприємства з відокремленим обліком	Самостійне планування з елементами узгодження
Трест	Учасники втрачають виробничу самостійність	Спільний збут продукції	Спільні фінанси	Підприємства втрачають юридичну самостійність	Спільне планування

Отже, вивчення різних форм об'єднання корпоративних промислових підприємств та їх впливу на інтеграцію сфер господарської діяльності є важливим завданням для розвитку ефективного управління та стратегічного планування у бізнесі. Цей аналіз може допомогти виявити ключові фактори

успіху й вирішити виклики, що виникають у процесі об'єднання, забезпечуючи стабільний та стійкий розвиток компаній і галузей економіки.

У кожному конкретному випадку необхідно проводити детальний аналіз для оцінки переваг і недоліків об'єднання корпоративних промислових підприємств та їх впливу на інтеграцію сфер господарської діяльності.

Загальний висновок полягає в тому, що корпоративні інтеграційні об'єднання є складними та багатограними процесами, що вимагають детального аналізу, ефективного управління та систематичної оцінки. Їх успішне втілення може призвести до створення значної додаткової вартості для учасників та сприяти стійкому розвитку бізнесу в умовах сучасного конкурентного середовища. Такі різноманітні форми корпоративних інтеграцій можуть бути ефективними стратегіями для розвитку підприємств, посилення конкурентних позицій і забезпечення стійкого зростання. Доцільно адаптувати обрану стратегію до конкретних умов ринку, цілей підприємства та можливостей внутрішнього потенціалу. Тільки таким чином можна забезпечити успішну корпоративну інтеграцію і створення значної додаткової вартості для учасників об'єднання.

Список використаних джерел

1. Гуцалюк О.М., Срібний О.М. Порівняльний аналіз інтеграції сфер діяльності та виробничих процесів при різних формах об'єднання підприємств. *Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України» (м. Кропивницький, 21 квітня 2021 р.)*. Кропивницький: ЦНТУ, 2021. С. 109-111.
2. Римар М.В., Ватаманюк-Зелінська У.З. Інтеграційні процеси у підприємстві: монографія. Львів: РВВ НЛТУ України, 2013. 188 с.
3. Родіонова І.В. Використання світового досвіду корпоративного управління промислових підприємств. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 319-323.